

ร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑ ข้อมูลประกอบการพิจารณา

๑.๑ ความเป็นมา

ใน ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ และพิธีแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ , ค.ศ. ๑๙๗๒ โดยภาคยานุวัติ(การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา) ฉบับนี้ เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๑๘ (ค.ศ. ๑๙๗๕)

ทั้งนี้ อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ และพิธีแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ , ค.ศ. ๑๙๗๒ มีคำปรารภ ดังนี้

“ภาคีประเทศ

ด้วยความที่รู้สึกเป็นห่วงใยสุขภาพอนามัยและสวัสดิการของมนุษยชาติ

โดยที่ตระหนักว่าการใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ของยาเสพติดมีความจำเป็นเพื่อบรรเทาความเจ็บปวดและทนทุกข์ทรมาน และจำเป็นต้องมีบทบัญญัติเพื่อที่จะเป็นหลักประกันว่ายาเสพติดให้โทษจะมีประโยชน์ได้สำหรับทางการแพทย์เช่นว่านี้

โดยที่ตระหนักว่าการติดยาเสพติดให้โทษยังผลความเสียหายร้ายแรงต่อบุคคลผู้เสพ และเป็นอาชญากรรมต่อสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นอันตรายต่อมนุษยชาติ.....”

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าอนุสัญญาดังกล่าวได้กำหนดให้มีการนำยาเสพติดมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์โดยมีความจำเป็นที่จะบรรเทาความเจ็บปวดทุกข์ทรมานได้

ทั้งนี้ ในกรณีของพืชยาเสพติดนั้น อนุสัญญาดังกล่าวจะมีการกำหนดไว้ในบทนิยาม ดังนี้

มาตรา ๑ บทนิยาม

๑. “เว้นแต่ที่ได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่นหรือที่บทบัญญัติประสงค์เป็นอย่างอื่นในอนุสัญญาเท่านั้นให้ใช้คำนิยามสำหรับคำดังต่อไปนี้ เป็นดังนี้ คือ

(ข) “กัญชา” หมายความว่า ยอด ดอก หรือผลของต้นกัญชา (แต่ไม่รวมถึงเมล็ดหรือใบซึ่งไม่มียอดติดอยู่ด้วย) ที่ยังมีได้สกัดแยงไม่ออก ทั้งนี้ไม่ว่าจะใช้ชื่อเรียกอย่างไรก็ตาม

(ค) “ต้นกัญชา” หมายความว่า พืชใด ๆ ในตระกูลกัญชา

(ฆ) “ยางกัญชา” หมายความว่า ยางที่แยกออกไม่ว่าจะเป็นยางดิบหรือทำให้บริสุทธิ์แล้วก็ตามที่ได้จากต้นกัญชา

(ง) “ต้นโคคา” หมายความว่า พืชไม่ว่าพันธุ์ใด ๆ ในตระกูลอีโรเธรโซลอน

(จ) “ใบโคคา” หมายความว่า ใบของต้นโคคา ยกเว้นใบที่เอาเอ็กโกนิโนโคเคน หรืออัลกาลอยด์อื่น ๆ ออกแล้ว

(ฉ) “ฝิ่นยา” หมายความว่า ฝิ่นที่ได้ผ่านกระบวนการที่จำเป็นเพื่อตัดแปลงนำมาใช้ในการแพทย์

(ฅ) “ฝิ่น” หมายความว่า น้ำยางของต้นฝิ่นที่แห้งตัว

(ณ) “ต้นฝิ่น” หมายความว่า พืชในตระกูลปาปาเวอร ซอมนิเฟอร์รัม แอล

(ด) “ฟางฝิ่น” หมายความว่า ส่วนทั้งหลาย(ยกเว้นเมล็ด) ของต้นฝิ่นที่ตัดแล้ว

ดังนั้น พืชยาเสพติดตามอนุสัญญาดังกล่าวดังกล่าว จึงได้แก่ กัญชา โคคา และฝิ่น

ในปี พ.ศ.๒๕๒๒ ประเทศไทยได้ออกกฎหมายที่ให้กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๗ “ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

(๑) ประเภท ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)

(๒) ประเภท ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ผื่นยา (Medicinal Opium)

(๓) ประเภท ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(๔) ประเภท ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เช่น อาเซติก แอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)

(๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น กัญชา พืชกระท่อม”

ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อยาเสพติดให้โทษตามมาตรา ๘ (๑)

เพื่อประโยชน์ตามมาตรา ๑๖ คำว่า “ผื่นยา (Medicinal Opium) หมายถึง ผื่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา”

มาตรา ๘ “ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๑) ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษว่า ยาเสพติดให้โทษชื่อใดอยู่ในประเภทใดตามมาตรา ๗....”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท ๕ เนื่องจากกัญชาออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง ซึ่งเป็นโทษของกัญชา แต่อย่างไรก็ตาม กัญชาก็มีประโยชน์เพราะจะทำให้อารมณ์ดี บรรเทาอาการเจ็บปวดทางร่างกาย จึงทำให้ประเทศต่าง ๆ นำกัญชาไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์

ต่อมา ในปีพ.ศ. ๒๕๖๒ ประเทศไทย ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ (ประกาศใช้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ตามราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๑๙ ก ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒) โดยบทบัญญัติมาตราสำคัญจะอยู่ในมาตรา.๙ สรุป คือ

“มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๖/๒การขออนุญาต และการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๒๖/๒ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ การแพทย์ การรักษาผู้ป่วย หรือการศึกษา วิจัยและพัฒนา ทั้งนี้ ให้งดเว้นการเกษตรกรรม พาณิชยกรรม วิทยาศาสตร์ หรืออุตสาหกรรม เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ด้วย ซึ่งได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ.....”

ทั้งนี้ พระราชบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์ที่เป็นเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ “โดยที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ปรากฏผลการวิจัยว่าสารสกัดจากกัญชาและพืชกระท่อมมีประโยชน์ทางการแพทย์เป็นอย่างมาก ซึ่งหลายประเทศทั่วโลกได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย เพื่อเปิดโอกาสให้มีการอนุญาตให้ประชาชนใช้กัญชาและพืชกระท่อมเพื่อประโยชน์ในการรักษาโรคและประโยชน์

ในทางการแพทย์ได้ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ กัญชาและพืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ที่ห้ามมิให้ผู้ใดเสพหรือนำไปใช้ในการบำบัดรักษาผู้ป่วยหรือนำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ และยังกำหนดโทษทั้งผู้เสพและผู้ครอบครองด้วย ดังนั้น เพื่อเป็นการรับรองและคุ้มครองสิทธิของผู้ป่วยที่จะได้รับและใช้กัญชาเพื่อประโยชน์ในการรักษาและพัฒนาทางการแพทย์ ภายใต้คำแนะนำของแพทย์ผู้ได้รับอนุญาต เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาการให้ทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และเพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านยาของประเทศ และป้องกันไม่ให้เกิดการผูกขาดทางด้านยา สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อเปิดโอกาสให้สามารถนำกัญชาและพืชกระท่อมไปทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์และสามารถนำไปใช้ในการรักษาโรคภายใต้การดูแลและควบคุมของแพทย์ได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าให้สามารถนำกัญชาและพืชกระท่อมไปทำการศึกษาวิจัย และพัฒนาเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ รวมทั้งให้สามารถนำไปใช้รักษาโรคภายใต้การดูแลและการควบคุมของแพทย์ได้

ในปัจจุบันได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ให้มีการเพิ่มบทนิยาม คำว่า “สถาบันพืชยาเสพติดแห่งประเทศไทย” ในมาตรา ๓ (ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องและรองรับกับการตั้งสถาบันพืชยาเสพติดแห่งประเทศไทย ตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันพืชยาเสพติดให้โทษแห่งประเทศไทย พ.ศ.)

๑.๒ สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๑) การจัดตั้งสถาบันให้เป็นหน่วยงานของรัฐ

ในบทนิยาม คำว่า สถาบันพืชยาเสพติดแห่งประเทศไทย หมายความว่า ให้มีการจัดตั้งเป็นหน่วยงานของรัฐโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย การผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก การบริหารจัดการพืชยาเสพติดตามอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติด ค.ศ. ๑๙๖๑ และ๑๙๗๒ ที่ประเทศไทยเป็นรัฐภาคี (มาตรา ๓)

๒) การปลูกกัญชาของบุคคลธรรมดา

ให้บุคคลธรรมดาสามัญชาวไทยสามารถปลูกกัญชาเพื่อการบริโภคส่วนบุคคล เพื่อการรักษาทางการแพทย์ ผลิต จำหน่ายไม่เกิน ๖ ต้นต่อครอบครัว โดยให้อยู่ภายใต้การควบคุมกำกับดูแล และการบริหารของสถาบันพืชยาเสพติดแห่งประเทศไทย (มาตรา ๔)

๓) การขอออกใบอนุญาต

การให้สถาบันพืชยาเสพติดแห่งประเทศไทยสามารถขอใบอนุญาตเพื่อผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งกัญชาได้ (มาตรา ๕)

๒. ประเด็นเพื่อรับฟังความคิดเห็น

๒.๑ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ในบทนิยาม คำว่า “สถาบันพืชยาเสพติดแห่งประเทศไทย” และให้มีการจัดตั้ง “สถาบันพืชยาเสพติดแห่งประเทศไทย”

๒.๒ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ในการที่ “สถาบันพืชยาเสพติดแห่งประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย การผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก การบริหารจัดการ พืชยาเสพติด

๒.๓ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ในการที่สามารถปลูกกัญชาเพื่อการบริโภคส่วนบุคคล เพื่อการรักษาทางการแพทย์ ผลิต จำหน่าย ได้ไม่เกิน ๖ ต้น ต่อครอบครัว

๒.๔ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ให้มีการปลูกกัญชาเพื่อการบริโภค และเพื่อการรักษาทางการแพทย์ตาม
ข้อ ๒.๓ อยู่ภายใต้การควบคุม กำกับดูแล และการบริหารของสถาบันพืชยาเสพติดแห่งประเทศไทย

๒.๕ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ในการที่ให้สถาบันพืชยาเสพติดแห่งประเทศไทยสามารถขอใบอนุญาตเพื่อ
ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งกัญชาได้

๓. หน่วยงานรัฐ หน่วยงานเอกชน และบุคคลทั่วไปที่เกี่ยวข้อง

- ๑) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- ๒) กระทรวงสาธารณสุข
- ๓) กรมการแพทย์
- ๔) กรมการแพทย์แผนไทย
- ๕) กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
- ๖) องค์การเภสัชกรรม
- ๗) กระทรวงพาณิชย์
- ๘) กรมทรัพย์สินทางปัญญา
- ๙) คณะกรรมการอาหารและยา
- ๑๐) วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- ๑๑) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (มทร.) ล้านนา
- ๑๒) มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ๑๓) สถาบันแพทย์แผนบูรณาการและเวชศาสตร์ชะลอวัย มหาวิทยาลัยรังสิต
- ๑๔) สมาคมแพทย์แผนไทยแห่งประเทศไทย
- ๑๕) คณะทำงานกำกับและติดตามนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ และการพัฒนา
เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการแพทย์สาธารณสุข
- ๑๖) หมอเดชา ศิริภัทร ,หมอพื้นบ้าน ,แพทย์แผนไทย,ปราชญ์ชาวบ้าน